Na hrádecké Kristýně se opět jednalo o vzdělávání a přeshraniční spolupráci

14. 01. 2014 17:20

Již počtrnácté se v sobotu 11. ledna 2014 uskutečnilo na hrádecké Kristýně nedaleko od styku tří hranic novoroční přátelské setkání k výměně zkušeností a diskusi o spolupráci ve vzdělávání v Trojzemí Nisa.

Dvacet pět přátel vzdělávání ze tří států česko-německo-polského Trojzemí se sešlo tradičně začátkem ledna na hrádecké Kristýně k neformální diskusi o spolupráci. Při novoročním přípitku k přivítání účastníků ocenil starosta Hrádku nad Nisou **Josef Horinka** přínos těchto novoročních setkání pro příhraniční spolupráci a pro spolupráci obcí s Libereckým krajem v oblasti vzdělávání a také pro navazování kontaktů přinášejících inspiraci pro spolupráci organizací a jednotlivců.

V úvodu k volné neformální diskusi stručně připomenul organizátor novoročních setkání Jiří Týř jejich historii. V roce 2001 zde byl iniciován mezinárodní seminář Prevence v Trojzemí, na kterém se pak za přispění česko-německého Fondu budoucnosti a Nadace Friedricha Eberta sešli pedagogové čtyř okresů nového Libereckého kraje, aby se saskými přáteli porovnali a prodiskutovali přístupy k prevenci sociálně patologických jevů. V roce 2003 se opět na Kristýně setkali přátelé Lužických Srbů, což vedlo ke vzniku projektu Lužice a EU. V dalších létech se účastníci setkání věnovali vznikajícímu Centru vzdělanosti Libereckého kraje a zahájení spolupráce českých a polských středních odborných škol v Trojzemí. Tehdy začala i spolupráce marienthalskou vzdělávací agenturou Pontes, pro kterou je dnes CVLK jedním z partnerů na české straně. V posledních dvou létech iniciovala novoroční setkání konferenci o kvalitě vzdělávání na hradu Grabštejně a konferenci o technickém vzdělávání v Euroregionu NISA a jejímiž hosty a spolupořadateli byli i přátelé z Pontes.

V následující neformální debatě zazněly další zkušenosti, myšlenky a náměty pro pokračování spolupráce ve vzdělávání v Malém Trojzemí, Euroregiomu Nisa a Libereckém kraji.

· **Eva Bartoňová**, náměstkyně ministra školství a předtím např. i historicky první náměstkyně hejtmana pro školství Libereckého kraje, připomenula význam vzdělávání a mezinárodní spolupráce pro budoucnost. Vedle práce organizací ocenila i význam různých forem osobních kontaktů a setkávání lidí z různých organizací a zemí. Mnoho věcí se dost často dost podstatně mění a proto je potřeba umět si najít čas na jejich projednání, nalezení shody a sladění postupů. Nemělo by se stávat, aby pro jednu změnu zapadaly dobré myšlenky a dobrá práce z minula. Novoroční setkávání tomu přispívají a v tom je jejich význam i pro budoucnost.

· **Luděk Vele**, operní pěvec a chotyňský patriot, tato slova potvrdil poznámkou, že svého prvního novoročního setkání o vzdělávání se kdysi účastnil s určitým otazníkem. Brzy se ukázalo, že setkávání něco přinášejí. Například setkání s řediteli středních odborných škol umožnila přispět ke zvelebení hradu Grabštejna. Proběhla a probíhá tu ve spolupráci českých a německých učitelů a žáků středních odborných škol technicky i řemeslně náročná rekonstrukce historického altánu a zřízení vnitřního i vnějšího osvětlení hradu. Není to jen ledajaká práce a školy při ní ukázaly schopnost vyhovět přísným požadavkům památkářů. Na tuto práci jsou hrdí i žáci z německé partnerské školy. Stalo se, že německý žák dovedl při rodinném výletě do Čech své rodiče podívat se na ten altán, na kterém na Grabštejně pracoval.

· **Martin Ditrich**, ředitel Centra vzdělanosti Libereckého kraje, seznámil přítomné s výsledky Mezinárodní konference k technickému vzdělávání v Euroregionu Nisa uspořádané ve spolupráci s Euroregionem Nisa a s Pontes, která se v září 2013 uskutečnila v Turnově i za účasti zástupců českého a saského ministerstva školství. V Sasku systematicky pečují o technické vzdělávání od mateřské školy až po vysokou školu. Tento přístup uplatnilo CVLK při tvorbě nového projektu Polytechnická výchova v mateřských školkách i dalších připravovaných aktivitách ve spolupráci s Pontes. CVLK při vzdělávání dospělých využívá Národní soustavu kvalifikací a organizuje i stáže žáků středních škol ve firmách v rámci celostátního projektu Pospolu. Základy přírodních věd se zabývá běžící projekt Trojlístek. V budoucnu by se měly uskutečňovat i mezinárodní znalostní a dovednostní soutěže žáků odborných škol. Z plošně působících systémových projektů počítá CVLK se systémově významným rozsáhlejším projektem tzv. předmětových metodických kabinetů, které by umožnily zapojit zkušené učitele jednotlivých předmětů na základních, středních a vysokých školách do výměny a předávání dobrých zkušeností.

· **Zdeněk Krabs,** ředitel liberecké Střední odborné školy, Gymnázia a nově i Mateřské školy Na Bojišti, se zmínil, že vedle bohaté hlavní činnosti jeho škola zpřístupňuje své dílny i žákům základních škol. Na hradu Grabštejně učitelé a žáci jeho školy instalovali část vnitřního osvětlení a nyní pracují na vnějším osvětlení. Není to jen klasická elektrikářská práce. Vnější osvětlení je mechanicky konstruované i z kovaných prvků, které je podle

památkářů nutné vyrobit tradičním způsobem. V příhraniční spolupráci se škole podařilo získat pozici stálého smluvního dodavatele servisních prací pro jednu ze žitavských dopravních firem. Vedle finančního přínosu je tu i zdokonalování se v jazyce příhraničního partnera pro obě strany.

· **Michael Canov**, starosta blízké Chrastavy a učitel chemie, mluvil o historii fungování středních škol v Chrastavě. Kdysi tam bylo i gymnázium, které se pak přesunulo do Frýdlantu. Mnoho let byla v Chrastavě známá učňovská škola tehdejšího Elitexu, která kvalitně připravovala učně pro technické profese. To vše už dávno není. Zájmem Chrastavy i obyvatel okolních měst a obcí je pokusit se nad tím vším znovu zamyslet. Z hlediska menších měst a obcí by totiž optimalizace školství neměla znamenat jen redukci počtu škol. Jde tu i o jejich kvalitu a dostupnost pro žáky a zaměstnavatele.

· **Ilona Jindrová**, ředitelka Vyšší odborné školy sklářské a Střední školy v Novém Boru, hovořila o nutnosti dobrého technologického zajištění odborné výuky. V její škole se daří držet dokonce i ekonomicky náročný provoz sklářské hutě a mnoha dílen a ateliérů i díky tomu, že škola má dost žáků i v jiných oborech. Sklářství, zdá se, překonalo stagnaci a ve škole se daří začít i s výukou dalších oborů, nově např. Design interiéru. Sklářská škola v Novém Boru má dlouholeté zkušenosti s mezinárodní výměnou zkušeností ve více evropských státech, k čemuž přispěly školou realizované projekty z fondů EU. Mnohé společné mezinárodní akce se proto konají i v Novém Boru. O technicko-uměleckou výchovu pečuje její škola již několik let už od dětí předškolního věku. Je to vidět například při tzv. Skleněných nocích otevřených dveří, kdy lze v ateliérech, dílnách a školní huti vidět vedle sebe pracovat všechny věkové kategorie. Děti předškolního i školního věku tvoří vedle zkušených žáků, učitelů a skutečných mistrů svého oboru. Odbornou a technicko-uměleckou kapacitu školy lze využít i při rekonstrukci osvětlení Grabštejna, bude-li tam požadavek na zakázkově vytvořené skleněné prvky.

· **Markéta Zelinková**, ředitelka integrované střední školy ve Vysokém n. J. zaměřené především a automobilní obory, seznámila přítomné s tím, jak je nutné neustále obnovovat vybavení školy, aby výuka byla na potřebné výši. To se daří, ale vedle toho je potřebné dobře pečovat i o motivaci budoucích žáků. Její škola proto investuje i do technické výchovy na základních školách. V rámci krajsky uskutečňovaného projektu TechUp zakoupili nově pro ZŠ v okolí stavebnice Merkur, aby už tam děti získávaly lépe vztah k technice. Ve vzdělanosti lidí je naše budoucnost. Investice do vzdělávání bychom proto měli mít za strategické a vychovávat i zapálené učitele, kteří mají své povolání jako poslání, vyjádřila závěrem paní ředitelka krédo uskutečňované v její škole.

· **František Lufinka**, ředitel jablonecké Střední školy řemesel a služeb, kam byla v poslední době soustředěna výuka např. zlatnictví a šperkařství a některé sklářské a

bižuterní obory, předchozí slova potvrdil. I v těchto oborech je, zdá se, postupně překovávána stagnace a to i v poptávce pro pracovnících a jejich kvalifikaci. Odborné střední i vysoké školství má svá specifika a bez investic do technologií i provozních prostředků se neobejde. V odborné škole nestačí dobře umytá tabule. Podpora odborného školství je proto stále aktuální věcí. Technologicky i výukově náročné obory lze ekonomicky držet na potřebné úrovni v dostatečně velké škole, kde se vyučují i další běžné obory. Sdílí se tím lépe základní vybavení a zajištění provozu a lze pak i lépe investovat do odborného vybavení a motivace žáků, učitelů i zaměstnavatelů.

· **Vladimír Ort,** provozovatel ministerstvem školství akreditované českolipské vzdělávací agentury Kustod, která má po dvou létech činnosti pobočky i ve čtyřech dalších krajích se zmínil, že další vzdělávání dospělých je poznamenáno přemírou nabídky vzdělávacích kurzů, které jsou v rámci různých projektů poskytovány na různých kvalitativních úrovních i zdarma. Projevuje se to jak ve velikosti zájmu firem i lidí o rekvalifikace, tak i v charakteru tržního prostředí, ve kterém kvalita nestojí na prvním místě. Vzdělávací koncepce a projekty by měly být koordinovány s větším ohledem na kvalitu a tím i na praktickou využitelnost vzdělávání.

· **Josef Růžička,** nezávislý publicista, a **Jiří Langer**, tiskový mluvčí Libereckého kraje, ocenili, že impulsy z novoročních setkání vedly k hmatatelným praktickým výsledkům a přispívají i k větší shodě mezi pedagogy a regionálními politiky a k informovanosti veřejnosti o problematice vzdělávání.

· **Josef Šorm,** ředitel liberecké Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické a Vyšší odborné školy, už tradičně připomněl význam podpory technického vzdělávání pro vzdělanost a zaměstnatelnost obyvatel kraje. I jeho škola k tomu motivuje nejen své budoucí žáky. Ve spolupráci s Technickou univerzitou Liberec se SPŠE partnersky podílí na práci tzv. Dětské univerzity. Vedle toho SPŠSE pořádá například tzv. Soboty s technikou. Jejich kapacita 80 míst je vždy v předstihu plně využita a zájem je ještě větší. Připomenul tím i fakt, že i ostatní střední a základní školy a organizace vzdělávající učitele mají příležitost využívat technický i lidský potenciál liberecké univerzity.

· Marta **Trzeciak a Magdalena Dzialoszynski, pracovnice marienthalské vzdělávací agentury Pontes, seznámily přítomné s tři roky běžícím německo-polským projektem Kariéra bez hranic, který několika způsoby přispěl k otevírání trhu práce a vzniku pracovních příležitostí na obou stranách. Zkušenosti z tohoto projektu budou shrnuty ve sborníku a ten bude přístupný i české straně. Nyní se totiž tento projekt zaměří německo-českým směrem a přitom budou německo-polské zkušenosti dobře využitelné.**

· **Regina Gellrich,** ředitelka marienthalské vzdělávací agentury Pontes (mosty), se

nejprve zmínila o už šestileté spolupráci Pontes s lidmi a organizacemi v Malém Trojzemí, s Centrem vzdělanosti Libereckého kraje a dalšími organizacemi na české i polské straně. Spojuje nás mnoho potřeb a zájmů. V mnohém jsme pokročili a mnohé nás ještě čeká. Celoživotní motivace lidí k technickému vzdělávání a jeho úroveň je jedním z aktuálních témat i v Německu. Připomenula, že na informace a výstupy z loňské zářijové Mezinárodní konference k technickému vzdělávání v Euroregionu Nisa uspořádané ve spolupráci CVLK, Pontes a Euroregionu Nisa jsou inspirací pro další práci. Pro matematiku, přírodní vědy a technickou výchovu dětí v předškolním věku je v Německu zřízena nadace „Dům malých vědců“, s níž je možné navázat spolupráci. Na překonávání jazykových bariér u dětí od předškolního věku pracuje už druhým rokem žitavské česko-německo-polské sdružení Trilingo, jehož trojjazyčné omalovánky a další publikace jsou oblíbené. Abychom mohli dobře spolupracovat, potřebujeme se co nejčastěji setkávat a navazovat osobní kontakty lidí společných zájmů. K tomu přispívá i kontakt lidí z německé strany s benefičními koncerty na Grabštejně, kde se při posledních vánocích paní Regina svým vlastním hlasem účastnila pěveckého vystoupení v kapli svaté Barbory.

· **Pavel Farský**, místostarosta Hrádku nad Nisou, se nejprve zmínil, jak moderní doba mnohdy ochuzuje děti o zážitky z toho, že by se děti častěji scházely třeba k tomu, aby si něco vlastnoručně vyrobily. Dnes lze mnoho věcí velmi jednoduše koupit a kutilství a zážitků z něho u dětí ubývá. Jako další problém vzdělávání zmínil snadnost přístupu žáků ZŠ do středních škol. Mizí tím část motivace k učení na základních školách i motivace k celoživotnímu vzdělávání. Některé děti pak třeba ani tu střední školu nedokončí a těžko pak nacházejí uplatnění. Měli bychom tedy víc působit na motivaci dětí vzít svůj osud do vlastních rukou a to přinejmenším od základní školy.

· **Tomáš Princ**, ředitel liberecké Střední školy strojní, stavební a dopravní, připomenul přínos mezinárodní spolupráce s několika partnerskými školami a organizacemi v Německu, Polsku a Švédsku pro jeho školu. SŠSSD byla i loni českou partnerskou školou dvoudenní pobytové akce pro žáky ZŠ Boys-Girls Days. Velmi se osvědčila i předchozí šestiletá spolupráce s blízkými školami ve Zhořelci a Bogatynii. Ta bohužel zatím nepokračuje pro zrušení partnerských škol na polské straně. Dodnes se projevuje na české i německé straně ohlas na rekonstrukci historického altánu, na níž spolupracovali naši a němečtí tesařští učni z Brandenburgu. Pomoc SŠSSD rekonstrukcím hradu Grabštejna s mezinárodní účastí bude proto pokračovat. V rámci projektu TechUp je velký zájem základních škol o praxi v dílnách SŠSSD. V odborném vzdělávání se celkem daří strojírenským a stavebním oborům. Škola se například pravidelně umisťuje na jednom z prvních míst v celostátní soutěži programování CNC strojů a z ROP se podařilo pořídit nové NC obráběcí centrum a CNC vstřikovací plastikářský lis.

· **Alena Losová,** nová členka rady Libereckého kraje pro školství, poděkovala všem přítomným za cenné podněty z jejich příspěvků. Vyslovila vlastní zkušenost a přesvědčení, že učitelství je krásné povolání, mají-li učitelé podmínky k práci a zájem o žáky a je-li jim naslouchán. Školství v Česku je z větší části organizováno na základě centrálně určené koncepce a není v silách kraje měnit vše, co by bylo potřebné. Ve vedení kraje se pracuje

uvážlivě a na profesionální úrovni a lidem je naslouchán̊o. Liberecký kraj bude pokračovat v osvědčených dílčích opatřeních, jako jsou např. stipendijní programy, podpora víceoborových tříd a aktivit začínajícího projektu TechUp v oblasti předmětových kabinetů i volnočasových aktivit. V tomto projektu je již zapojeno 29 středních a více než 100 základních škol. Vedle toho budou v působnosti kraje přijata další pozitivně orientovaná systémová opatření. Jedním z nich může být například uskutečnění dalších větších systémových projektů, které by do škol, k jejich žákům a učitelům, přivedly evropské peníze pro školy administrativně jednodušším způsobem. Důležitým poradním orgánem rady kraje je tzv. Ekonomická rada Libereckého kraje. Školství je v pořadí jejích priorit na druhém místě, hned za nejnutnějšími investicemi do životně nutných infrastrukturních věcí. Únorové zasedání tohoto poradního orgánu bude celé věnováno problematice školství. Školství v kraji tedy není a nebude Popelkou.

· **Martin Půta,** hejtman libereckého kraje, ještě jednou pozdravil přítomné a potvrdil, že i ve vzdělávání jde o společné věcné hledání nejsprávnější cesty nalezené na základě dialogu. Cesty bez ukvapených změn a také např. bez zaměňování obsahu pojmů optimalizace a harmonizace školské soustavy. Vzdělanost lidí je podmínka budoucí prosperity a Liberecký kraj bude o jeho kvalitu průběžně pečovat. Nejde to bez diskuse, během níž objeví problémy, které je nutné řešit. Diskutovat tedy bude co i na příštím novoročním setkání.

Celkový závěr setkání je možné i letos shrnout do tří odstavců:

· Je potřebné dál pomáhat navazování osobních kontaktů a spolupráce nejen mezi představiteli organizací, ale především mezi lidmi společných zájmů. Nikoli zájmy organizací, ale zájmy lidí lidi opravdu sbližují. Pro setkávání lidí společných zájmů je stále potřebné všemi prostředky vytvářet další nové a lepší možnosti. Na české straně je k tomu nutné začít koordinovaněji uskutečňovat komplementární (zrcadlové) vzdělávací projekty například k projektům Pontes . Teprve pak může být dosaženo účinného posílení mezinárodní spolupráce a potřebných synergických efektů.

· Malé Trojzemí a jeho bezprostřední okolí poskytují mnoho dobrých příležitostí těm, kdo chtějí, aby jejich aktivity nezapadly do šumu velkoměstského života v Liberci. Hrad Grabštejn, Kristýna, nové hrádecké multifunkční centrum, chrastavská muzea ubytovací, stravovací a zejména velký rekreační potenciál celé oblasti umožňuje uskutečnit v české části Malého Trojzemí některé věci mnohem lépe než například v Liberci. Blízkost Žitavy, Bogatyně, Zhořelce a Budyšína umožňuje dát setkáním příhraniční charakter.

· Pro zlepšení kvality vzdělávání včetně dnes aktuální propagace technických oborů a řemesel je vhodné umožnit v kraji prostřednictvím CVLK pravidelnější setkávání zástupců škol s představiteli zastupitelských organizací, sociálními a příhraničními partnery a nelze

přitom zapomínat na překonávání jazykových bariér v Trojzemí Nisa a navazování osobních a kulturních kontaktů. Grabštejn osvědčil svůj přirozený význam v regionu i jako důstojný protějšek německého Marienthalu na české straně.

Partnery letošního novoročního setkání na Kristýně byli kromě hrádeckého starosty Josefa Horinky také Martin Ditrich, ředitel CVLK, Alena Losová, radní pro školství Libereckého kraje, Josef Šorm, ředitel SPŠSEaVOŠ Liberec a Tomáš Princ, ředitel SŠSSD Liberec.

Kontakt: Jiří Týř, Hrádek n. N., Nisou, tel. 603 162 337, e-mail: tyrjir@gmail.com

Josef Růžička, Hrádek n. N., Nisou, tel. 601 591 404 nebo 728 565 786, e-mail: josef_ruzicka@volny.cz

Odkazy:

Chtít, umět a moci - http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=6&akce=clanek&id=26&jmeno=&heslo=

Prevence v Trojzemí - (nejen) tisková zpráva

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=6&akce=clanek&id=32&jmeno=&heslo=

HLAVNÍ CÍLE PROJEKTU LUŽICE A EU

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=9&akce=clanek&id=241&jmeno=&heslo=

Euroregion Nisa: Výjezdní zasedání podvýboru VEI - Lužice a EU

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=9&akce=clanek&id=242&jmeno=&heslo=

Deutsch:

Wollen, Können, Dürfen

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=6&akce=clanek&id=51&jmeno=&heslo=

Prävention im Dreiländereck - (nicht nur) Pressemitteilung

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=6&akce=clanek&id=52&jmeno=&heslo=

EUROREGION NISA/ NEISSE/ NYSA - "Die Lausitz und die EU"

http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=9&akce=clanek&id=245&jmeno=&heslo=